

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/55/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0021200662
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:0021200662.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Ľuboša Kunaya a Mgr. Angeliky Sopoligovej v spore žalobcu D.K.AGRO, spol. s r.o., so sídlom v Rakovci nad Ondavou, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr.JCLic. A. B., C., D., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 28, proti žalovaným 1. B. E., bytom vo F. G. H. XXX, 2. JRD Rakovec, družstvo, so sídlom v Rakovci nad Ondavou, zastúpení Advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s.r.o., so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského č. 1735/29, o určenie neplatnosti zmluvy, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 30.1.2023 č.k. 25C/8/2021-310 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaní sú povinní nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 18.10.2019, ktorou žalovaný v 1. rade previedol svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXXX k.ú. G. I. J. a LV č. XXXX k.ú. G. I. J. a nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXX k.ú. E. je neplatná a zároveň žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Týmto rozsudkom rozhodol súd prvej inštancie o žalobnom návrhu žalobcu, ktorým sa domáhal určenia neplatnosti kúpnych zmlúv, ktorými žalovaný v 1. rade previedol svoje spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. XXXX a LV č. XXXX k.ú. G. I. J. a LV č. XXX k.ú. E. v príslušných podieloch na žalovaného v 2. rade ako kupujúceho. Právnym dôvodom žaloby bolo nespĺnenie ponukovej povinnosti žalovaným v zmysle ust. § 140 Občianskeho zákonníka a teda jej následná neplatnosť podľa § 40a Občianskeho zákonníka.

3. Pri rozhodovaní vychádzal súd prvej inštancie zo zistenia, že žalovaní uzatvorili dňa 18.10.2019 kúpnu zmluvu, na ktorej žalovaný v 1. rade previedol na žalovaného v 2. rade nehnuteľnosti zapísané na horeuvedených listoch vlastníctva príslušných podieloch, pričom kúpna zmluva bola zapísaná do katastra nehnuteľností dňa 4.12.2019.

4. Na základe uvedených zistení súd považoval žalobu za procesne prípustnú, nakoľko podľa jeho názoru vo vzťahu k ust. § 137 písm. d/ C.s.p., ust. § 34 ods. 1,2 zák.č. 162/1990 Zb. je tým osobitným predpisom, ktorý pripúšťa možnosť žaloby podielového spoluvlastníka nehnuteľností o určenie neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu nehnuteľností na tretiu osobu pri nerešpektovaní zákonného predkupného práva.

5. Súd bol toho názoru, že excentívny výklad pojmu blízka osoba pripúšťa, že ňou môže byť za určitých podmienok aj právnická osoba, avšak tento záver nie je možné paušalizovať a je potrebné v každom jednom prípade skúmať splnenie podmienok a uvažovať o tom, či blízkou osobou je aj právnická osoba.

6. Na základe uvedených zistení a po vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že nárok žalobcu na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy je dôvodný.

7. V prejednávanej veci sa žalovaný v 1. rade stal členom družstva 15.10.2019 a dňa 18.10.2019 bola uzavretá kúpna zmluva o prevode spoluvlastníckeho podielu na vyššie uvedených nehnuteľnostiach medzi žalovanými.

8. Podľa názoru súdu v danom prípade došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy a teda určité výhody poskytované žalovaným v 2. rade svojím členom v prípade uzavretia nájomných zmlúv nie je možné brať v úvahu a sú pre posúdenie existencie vzťahu blízkosti medzi žalovanými irelevantné. Kúpna zmluva bola uzavretá 3 dni po tom, čo sa stal žalovaný v 1. rade členom družstva. Podľa názoru súdu v čase uzavretia kúpnych zmlúv, i keď už mal člen družstva právo na podiel na zisku a na strate tak vzhľadom k tomu, že bol členom družstva len 3 dni nebol mu ešte nikdy vyplatený takýto podiel, ani iný benefit, takže v čase uzavretia kúpnej zmluvy to bolo len v rovine teoretickej, teda tieto benefity, nároky, nemôže súd z hľadiska existencie vzťahu blízkosti medzi žalovanými považovať za relevantné. U každého člena podľa názoru súdu akéhokoľvek družstva je jedným z dôvodov vzniku členstva šanca možnosť niečo týmto členstvom získať, zarobiť, avšak vždy je tu riziko straty, neúspechu. Družstvo má x-členov, a ak by súd postupoval tak, že už len existencia materiálnych výhod, teoretických, možných majetkových prírastkov, benefitov, členov družstva, zakladá medzi členom družstva a družstvom vzťah blízkosti, tak by vzťah blízkosti musel byť medzi každým členom družstva a družstvom, čo podľa názoru súdu je v rozpore s účelom a výkladom ust. § 116 Občianskeho zákonníka.

9. V prípadnej existencii vzťahu blízkosti medzi družstvom a členom družstva podľa názoru súdu by sa mohlo hovoriť v prípade, ak by išlo o zakladajúceho člena družstva, pre ktorého je družstvo jeho „dieťaťom“, ktorý to družstvo „vytvoril“ od základov; eventuálne by šlo o dlhoročného člena družstva, ktorý sa o družstvo stará dlhú dobu a svojím príspevom sa podieľa na jeho chode, resp. má zásluhu na jeho rozvoji aj inak nielen tým, že predá, uloží do jeho vlastníctva svoje nehnuteľnosti a platí členský príspevok. K., ktorú by utrpelo družstvo a ktorú by jeho člen považoval dôvodne za ujmu vlastnú nemožno považovať existenciu materiálnej, majetkovej ujmy, straty, ale hlavne existenciu nemajetkovej ujmy, kde nemajetková ujma je vyjadrená v určitej previazanosti, prepojenosti toho člena s družstvom a práve existencia takejto nemateriálnej väzby medzi družstvom a jeho členom je podstatná pre záver, že medzi nimi existuje vzťah blízkosti v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka.

10. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil, že je nutné vzťah medzi žalovanými považovať len za bežný štandardný vzťah medzi družstvom a členom družstva, s určitými benefitmi, ktorý vzťah minimálne v čase uzavretia kúpnej zmluvy nespĺňa resp. nemá také vlastnosti, ktoré vyžaduje zákona v § 116 Občianskeho zákonníka na to, aby bolo možné prijať záver o tom, že ide o vzťah blízkych osôb, aby bolo možné prijať záver o tom, že ide o vzťah blízkych osôb. Teda že by žalovaný v 1. rade dôvodne pociťoval ujmu, ktorú by utrpel žalovaný v 2. rade ako ujmu vlastnú.

11. Keďže predmetom sporu bolo určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu, nemožno hovoriť o neplatnosti časti právneho úkonu vo vzťahu k nejakému podielu, ale relatívne neplatný je úkon ako taký, teda celá kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanými bez ohľadu na to, či sa iní spoluvlastníci domáhali vyslovenia relatívnej neplatnosti právneho úkonu alebo nie. Účel predkupného práva, predmetom ktorého spoluvlastnícky podiel a spôsob jeho realizácie, vylučuje čiastočnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu.

12. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie žalovaní. Žiadali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol.

13. V odvolaní uviedli, že medzi nimi došlo k porušeniu predkupného práva, nakoľko išlo o prevod medzi blízkymi osobami, čo súd prvej inštancie nerešpektoval, keď žalobe vyhovel. Súd mal dospieť k záveru, že medzi žalovanými existuje blízky vzťah podľa § 116 Občianskeho zákonníka. Sú toho názoru, že v ich prípade na preukázanie blízkosti osôb a pociťovania ujmy ako vlastnej predložili súdu dôkazy,

uviedli skutočnosti, individualizovali okolnosti, ktoré preukazujú existenciu takéhoto vzťahu, ktoré sa v konkrétnostiach prejavujú navonok a to ako právo člena družstva na podielového zisku, právo podieľať sa na riadení, ktoré môže uplatniť prostredníctvom členskej schôdze. Členovia družstva opakovane vyhladávajú pomoc a radu od žalovaného v 2. rade, potom je jednoznačne nutné aj z tohto dôvodu ich vzťah kvalifikovať ako vzťah spĺňajúci definujúcu blízkych osôb. Preukazovanie aktívnej pomoci nad rozsah medzi osobami, ktorých vzťah je posudzovaný z hľadiska naplnenia podmienky definovanej v § 116 Občianskeho zákonníka nevyžaduje bezprostrednú faktickú pomoc, resp. starostlivosť, ktorá je vlastným inštitútom súkromného práva. Vzťah blízkych osôb žalovaných má jednoznačne základ vo vzťahu družstva a člena družstva a na právach a povinnostiach vyplývajúcich z obchodného zákonníka zo stanov družstva.

14. Sú toho názoru, že nakoľko členský podiel predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva, teda na majetku žalovaného v 2. rade, vlastnícke právo žalovaného v 1. rade k predmetným nehnuteľnostiam zostalo nedotknuté, nakoľko k zmene vlastníctva došlo len formálne. Podľa ich názoru sporné nehnuteľnosti sú teraz vo vlastníctve družstva, čo znamená, že zostali vo vlastníctve žalovaného v 1. rade ako člena družstva. Aj z tohto dôvodu preto nemohlo dôjsť k porušeniu predkupného práva žalobcu.

15. Ďalej namietali, že žaloba nie je procesne prípustná a to s prihliadnutím na obsah osobitej časti k ust. § 137 písm. c/ a písm. d/ C.s.p., z ktorej je možné vyvodiť, že zákon zásadne nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb o určenie právnej skutočnosti za podmienky, že to vyplýva z osobitného právneho predpisu. Za takýto právny predpis, normu, nemožno považovať ust. § 40a Občianskeho zákonníka. Podľa jej názoru možnosť určenia tejto právnej skutočnosti súdom zo znenia ust. § 40a Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodzovať. V tejto súvislosti poukázali na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/90/2016.

16. Žalobca vo svojom písomnom podaní k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

17. Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 379 v spojení s § 380 C.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je dôvodné.

18. Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ak dospel k záveru, že vzťah medzi žalovanými nemožno považovať za vzťah blízkych osôb, ktorý následne správne právne posúdil, ak žalobe vyhovel a určil, že kúpna zmluva je neplatná. Ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia a na právne normy, ktoré uviedol súd prvej inštancie poukazuje a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje.

19. K odvolaniu žalovaných je potrebné uviesť, že toto nemožno považovať za dôvodné, ak vychádza z názoru o procesnej neprípustnosti žaloby o určenie neplatnosti zmluvy titulom porušenia predkupného práva a z názoru, že v prípade uvedenej kúpnej zmluvy nedošlo vo vzťahu k žalovanému k porušeniu zákonného predkupného práva, nakoľko išlo o prevod medzi blízkymi osobami.

20. Podľa § 40a Občianskeho zákonníka, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1, § 471b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá.

21. V prejednávanej veci sa žalobca podanou žalobou domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy k nehnuteľnostiam podľa ust. § 40a Občianskeho zákonníka, z dôvodu porušenia predkupného práva. Využil teda jednu z hmotných právom dovolených možností domáhať sa prostredníctvom súdu svojho porušeného práva. Civilný sporový poriadok účinný od 1. júla 2016 žalobu o určenie právnych skutočností pripúšťa len vtedy, ak určenie právnych skutočností vyplýva z osobitného predpisu. Žalobný návrh znejúci na určenie právnej skutočnosti, ktorý nevyplýva z osobitného predpisu, je potrebné považovať za vadný.

22. V prejednávanej veci sa odvolací súd nestotožňuje so zužujúcim výkladom ust. § 137 písm. d/ C.s.p. prezentovaný žalovanými, t.j. že oprávnenie domáhať sa určenia právnej skutočnosti (teda aj určenia neplatnosti zmluvy) musí byť v osobitnom právnom predpise výslovne (expressis verbis) vymedzené ako oprávnenie podať žalobu o neplatnosť určitého právneho úkonu. Podľa odvolacieho súdu osobitným právnym predpisom, z ktorého vyplýva oprávnenie žalobcu domáhať sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy (právnej skutočnosti) je v hmotnoprávnej rovine daného prípadu ust. § 40a Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 140 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie správne posúdil otázku žalovateľnosti uplatnenia nároku v zmysle ust. § 40a Občianskeho zákonníka v spojení s § 137 písm. d/ C.s.p. ak dospel k názoru, že podaná žaloba je procesne prípustná.

23. Z uvedených dôvodov, preto za nedôvodnú považuje odvolací súd aj argumentáciu žalovaných rozsudkami Krajského súdu v Žiline, Krajského súdu v Banskej Bystrici a Okresného súdu Žilina o procesnej neprípustnosti uvedených žalôb.

24. Za správny považuje odvolací súd aj záver súdu prvej inštancie, že medzi žalovanou v prvom rade a žalovaným v druhom rade, ako medzi členom družstva a družstvom neexistuje taký vzťah, ako medzi blízkymi osobami v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka.

25. Je nesporné, že za analogického použitia ust. § 116 Občianskeho zákonníka je možné vyvodiť, že za osobu blízku k právnickej osobe je treba považovať tiež fyzickú osobu. Je tomu tak preto, že medzi právnickou osobou a fyzickými osobami môžu vznikať vzťahy a to nie len vzťahy právne, ale aj také, na základe ktorých by ujmu, ktorú utrpela právnická osoba mohli určité fyzické osoby dôvodne pociťovať ako ujmu vlastnú. Tak ako vo vzťahu medzi fyzickými osobami nie je z hľadiska ust. § 116 Občianskeho zákonníka podstatná akákoľvek ich vzájomná väzba, ale len vzťah určitej kvality založený na pomere rodinnom, alebo na pomere obdobnom pomere rodinnému, musí vzťah k tejto ďalšej fyzickej osobe, k právnickej osobe - ak to má mať právny význam - vykazovať určité vlastnosti. Judikatúra sa ustálila na názore, že tak tomu bude najmä v prípade, ak je fyzická osoba spoločníkom, členom, alebo zamestnancom právnickej osoby, alebo ak má k právnickej osobe iný obdobný vzťah a súčasne sa jej pomery k právnickej osobe podstatným spôsobom dotýkajú.

26. V prejednávanej veci je treba konštatovať, že žalovaný v prvom rade je síce členom družstva - žalovaného v druhom rade, ale súčasne sa ho pomery družstva podstatným spôsobom nedotýkajú. Samotná skutočnosť, že žalovaný v prvom rade je členom družstva, jeho členstvo trvá, má právo na podiel na zisku, má právo podieľať sa na riadení, má právo na vyrovnávací podiel, má právo na likvidačnom zostatku a právo byť volený do orgánov družstva, sú práva vyplývajúce pre členov družstva z ust. § 221 a nasledujúcich Obchodného zákonníka a Stanov družstva nezakladá blízkosť osôb v zmysle § 116 Obč. zák.

27. Je teda zrejmé, že vzťah medzi žalovanými možno považovať len za bežný, štandardný vzťah medzi družstvom a členom družstva s určitými benefitmi, ktorý nespĺňa zákonom vyžadované náležitosti ust. § 116 Občianskeho zákonníka, aby bolo možné prijať záver o tom, že žalovaných možno považovať za osoby sebe navzájom blízke. Je tomu tak aj preto, že žalovaný ako člen družstva sa síce podieľa na základnom imaní družstva svojím členským vkladom, avšak neručí za záväzky družstva. Ak by bolo potrebné považovať za správny názor žalovaných, že sú osoby sebe navzájom blízke z dôvodu, že žalovaný je členom družstva, jeho členstvo trvá, má právo na podiel na zisku, má právo podieľať sa na riadení, má právo na vyrovnávací podiel, má právo na podiel na likvidačnom zostatku a právo byť volený do orgánov družstva a iné žalovanými deklarované benefity, potom by bolo treba považovať vo vzťahu k družstvu každého člena družstva za osobu blízku, to znamená družstvo by malo aj niekoľko stoviek blízkych osôb a následne všetci členovia družstva navzájom by boli osoby blízke. Uvedený výklad zrejme nezodpovedá ust. § 116 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za blízku osobu treba považovať aj iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú.

28. Z uvedeného možno vyvodiť, že samotná právna skutočnosť, že žalovaný v prvom rade je členom družstva (a s tým súvisiace mu práva člena) sama o sebe nevykazuje také vlastnosti, na základe ktorých by bolo možné považovať člena družstva a družstvo za osoby sebe navzájom blízke a žalovaní iné skutočnosti v súvislosti s uvedenou právnou otázkou netvrdili.

29. Žalovaný je teda síce členom družstva - žalovaného v druhom rade, avšak uvedená vzájomná väzba nevykazuje požadované vlastnosti v súvislosti s analógiou použitia ust. § 116 Občianskeho zákonníka teda, ak by ujmu, ktorú utrpel jeden z nich, druhý dôvodne pociťoval ako vlastnú ujmu.

30. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že nie sú dané žalovanými uvádzané odvolacie dôvody, preto odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

31. Výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p., podľa ktorých právo na náhradu trov odvolacieho konania má úspešná strana v spore v danom prípade žalobca, preto mu súd priznal aj náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

32. Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).